

Streszczenie dysertacji nt: ***TURYSTYKA W UKRAIŃSKIEJ CZĘŚCI ROZTOCZA
W LATACH 1945–2012***

Turystyka jest zjawiskiem złożonym i wielopłaszczyznowym, należy do zjawisk ściśle związanych z ruchliwością przestrzenną. Chęć wędrowania i poznawania rodzimej ziemi, krajów i świata tkwiła w każdym człowieku od zarania dziejów ludzkości. Zrodziła się ona z pojęcia krajoznawstwa i turystyki jako dwóch nierozłącznych zjawisk – fascynacji poznawania i badania, połączonego z bezinteresownym przemieszczaniem się.

Turystyka stanowi przedmiot badań w wielu aspektach. Zjawisko to jest rozpatrywane w aspekcie przestrzennym – dotyczącym ruchu turystycznego, psychologicznym – związanym z motywami podjęcia podróży, ich celem oraz przeżyciami turysty, społecznym – odnoszącym się do relacji między turystą a odwiedzaną społecznością oraz kulturowym – jako elementem przenikania kultur na skutek uprawiania turystyki. Turystyka jest również postrzegana jako zjawisko ekonomiczne, związane z rynkiem usług turystycznych i gospodarczymi skutkami rozwoju turystyki.

Prowadzenie badań regionalnych nad turystyką należy uznać za niezwykle pozytywne zjawisko, ponieważ pozwala przedstawić jej kształt i dorobek w wybranym regionie. Rozległy zakres problematyki badawczej przemawia za podejmowaniem działań mających na celu zbadanie wybranego wycinka rzeczywistości społecznej.

Po przeanalizowaniu literatury przedmiotu należy stwierdzić, że badania nad turystyką w ukraińskiej części Roztocza nie znajdowały się dotychczas w kręgu zainteresowań historyków kultury fizycznej, zarówno polskich jak również rosyjskich i ukraińskich. Taki stan rzeczy wynikał zapewne z sytuacji społeczno-politycznej Ukrainy, która do 1991 roku znajdowała się w strukturze Związku Radzieckiego i dopiero po odzyskaniu niepodległości mogła rozwijać się jako suwerenne państwo we wszystkich jego aspektach. Zasadnym więc wydaje się zainicjowanie takich badań.

Głównym powodem przemawiającym za podjęciem prezentowanego tematu badawczego jest brak opracowania, które w sposób syntetyzujący i kompleksowy przedstawiłoby ewolucję turystyki na terenie Roztocza. Niezwykle istotnym determinantem podjęcia badań jest również fakt udostępnienia dotychczas niedostępnych dla społeczeństwa

źródeł archiwalnych. Kwerenda ukraińskich archiwów państwowych stała się możliwa dopiero od 1991 roku.

Podjęta tematyka będzie również stanowić kontynuację badań regionalnych dotyczących dziejów turystyki w kompleksie polskiego i ukraińskiego Roztocza, które są już opracowane, natomiast niniejsza dysertacja dotyczy tej części Roztocza, jaka rozpościera się tylko po części Ukrainy.

Konstatacja powyższego stanu miała decydujący wpływ na decyzję o zapoczątkowaniu badań, które w efekcie pozwolą odtworzyć dzieje turystyki na obszarze Roztocza.

Dodatkowym czynnikiem stymulującym podjęcie badań jest również fascynacja autorki Roztoczem, zarówno pod względem historycznym, jak i przyrodniczym.

Najwyższą wartość dla ukazania początków turystyki na Roztoczu mają źródła archiwalne, sprawozdania, zbiory afiszy, fotografii, zbiory kartograficzne, pocztówki.

Podjęcie tematu wydaje się być zasadnym, ponieważ turystyka w ukraińskiej części Roztocza nie doczekała się dotąd spójnego opracowania. Ukazałoby ono ewolucję turystyki na tle uwarunkowań społeczno-politycznych do 1991 roku i po utworzeniu państwa ukraińskiego, zwracając uwagę na zarządzanie turystyką według procedur organizacyjno - prawnych oraz przedstawiłoby czynniki determinujące rozwój turystyki na Roztoczu.

Głównym celem dysertacji jest przedstawienie ewolucji turystyki w ukraińskiej części Roztocza w latach 1945–2012.

Opierając się na istniejących źródłach i na kwerendzie literatury przedmiotu, przeprowadzona została analiza i synteza zebranych materiałów, zwłaszcza dokumentów archiwalnych. Dokonano oceny stanu turystyki pod wpływem uwarunkowań zewnętrznych: społeczno-politycznych i gospodarczych oraz zostanie ukazana działalność programowa i statutowa organizacji turystycznych jako uwarunkowań wewnętrznych. Zaprezentowano stan organizacyjny turystyki, jej bazę materialną, kadrę turystyczną oraz wybrane dla danego obszaru formy turystyki. Ukazano tradycje, historię oraz zasoby i atrakcje turystyczne regionu.

W pracy zaprezentowano czynniki determinujące rozwój turystyki na omawianym terenie:

- pod zaborem austriackim i w warunkach administracji II Rzeczypospolitej do 1945 r.
- po zmianach w systemach ustrojowych w latach 1945–1991 w warunkach administracyjnych USRR w jednej z wielu republik ZSRR,
- oraz w latach 1991–2012 po utworzeniu państwa ukraińskiego (m.in. zarządzanie na szczeblu centralnym i lokalnym),

Omówione zostaną wyniki badań dotyczące bazy materialnej i nakładów finansowych przeznaczanych na ówczesną działalność turystyczną. Przedstawione zostanie również tempo rozwoju kadry zawodowej i społecznej, a także udział turystyki (m.in.: społecznej, socjalnej i komercyjnej, w różnych formach i treściach) w życiu społecznym ludności zamieszkującej na terenie objętym badaniem.

Badaniami objęte zostaną tereny Roztocza Południowego (Wschodniego), które dzieli się na Janowskie, Lwowskie i Rawskie. Niemal w całości (poza fragmentem Roztocza Rawskiego) znajduje się ono na Ukrainie.

Opracowywana dysertacja zawiera: wstęp, sześć rozdziałów głównych, zakończenie, przypisy, aneks i bibliografię. Część dokumentacyjną pracy – obok przypisów dolnych w tekście – stanowić będą: bibliografia, indeks nazwisk, indeks nazw geograficznych, wykaz ilustracji oraz wykaz zastosowanych w pracy skrótów.

Ukraina jest państwem o strategicznym położeniu w Europie Wschodniej. Jednak rozwój turystyczny kraju utrudniony jest przez niestabilność polityczną, złożone procedury. Jednak ze względu na atrakcyjność turystyczną warto podejmować wszelkie działania służące poznaniu tego kraju.